

אמר רב הונא: תנא בברייתא, דפליגי בה בית שמאי ובית הלל:

בית שמאי אומרים: אין מאכילין את העניים דמאי, ולא את האכסניא דמאי.

ובית הלל אומרים: מאכילין את העניים דמאי, ואת האכסניא דמאי.

שינוי במשנה: ופטורין במחנה מלערב.

אמרי דבי רבי ינאי: לא שנו — שפטרו במחנה — אלא מלערב עירובי חצירות שחיובו הוא רק מדרבנן. אבל עירובי תחומין חייבין, ואסורין לילך חוץ לתחום שבת בלי עירוב, כיון שאיסור תחומין הוא מדאורייתא [ריטב"א, וראה רבינו יהונתן במשנה].

דהא תני רבי חיאי: לוקין על עירובי תחומין דבר תורה, כלומר: על היוצא חוץ לתחום שבת מבלי לערב. דכתיב: אל יצא איש ממקומו ביום השביעי.

ומהכא ילפינן שאסור ליצא חוץ לתחום, והיוצא לוקה על לאו זה.

מתקיף לה רבי יונתן להא דתני רבי חיאי: וכי לוקין על לאו שב"אל", דהא הכא כתיב "אל" יצא איש ממקומו?!

מתקיף רב אחא בר יעקב לאתקפתא דרבי יונתן דסבירא ליה שאין לוקין היכא דכתבה התורה את הלאו בלשון "אל":

ממים ראשונים שקודם הסעודה, אבל מים אחרונים, חובה! ואף במחנה אין פטורין מהם. (125)

אמר רב חייא בר אשי: מפני מה אמרו מים אחרונים חובה?

מפני שמלח סדומית יש במלח, שמסמא את העינים.

ואמרו רבנן: אחר כל אכילתך אכול מלח. ומשום מלח שטבל בו אצבעו, תיקנו מים אחרונים!

אמר אביי: ומשתכחא כקורטא בכורא דמילחא [מלח סדומית נמצא מעט במלח, קורט קטן בכור מלח].

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: כייל מילחא [אדם המודד מלח לחמרים הנושאים את המלח] — מאי? האם צריך אף הוא ליטול ידיו, מפני המלח סדומית שבמלח?

אמר ליה רב אשי לרב אחא בריה דרבא: הא לא מיבעיא [זה בודאי צריך ליטול ידיו]! ורש"י גרס "כל שכך".

שינוי במשנה: ופטורין במחנה מדמאי.

דתנן: מאכילין את העניים דמאי, ואת אכסניא [חייילים ישראלים של מלך ישראל, הבאים להלחם על אויביהם] דמאי, דכיון דחומרא דרבנן היא, גבי הנך אקילו רבנן.

ל בני סרטיא לסלקו משם, ונמצא שיש למת מקום קבורה בסרטיא, ויאמר בעל השדה: מאי אית ליה גבי דידי!

דפשיטא, כיון דיש לו מקום קבורה לא תיקנו חכמים להזיק לשום אדם אפילו אם הקבורה בשדות הוי קבורה מעלייתא מברשות

הרבים, וראה עוד שם.

וראה עוד בחזון איש ב"ק יח יד, מה שכתב בביאור הגמרא.

125. שהמים אחרונים משום סכנה הן, כדלקמן, וחמירא סכנתא מאיסורא — רע"ב.